

5. КОНЦЕПЦІЯ реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-p#Text>.

6. Ляшок Я.О. Проблеми розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. Випуск 10. 2016. С. 271-274

УДК 658.5

Черній Ігор

аспірант кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Панухник Олена

доктор економічних наук, професор

завідувачка кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Ihor Chernii

Post-graduate student

Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor

Head of the Department of Economics and Finance

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

**ОЦІНКА ГНУЧКОСТІ БІЗНЕСУ В НЕСТАБІЛЬНОМУ
РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ
ASSESSMENT OF BUSINESS FLEXIBILITY IN UNSTABLE
MARKET ENVIRONMENT**

Останні декілька років Україна живе у стані безпрецедентних викликів – пандемія COVID-19, повномасштабна війна у самому центрі Європи. Для виживання за таких умов, треба бути готовим до всього, мати адаптивні властивості, вміти не лише протистояти нападам, а ще й забезпечити надійний тил – підтримувати життєдіяльність національної економіки, яка щоденно знекровлюється війною.

Від початку повномасштабної війни до сьогодні, впродовж дев'яти виснажливих місяців, гнучкість бізнесу перевірялась неодноразово – від прийняття швидких рішень та адекватного реагування на поточні виклики до оптимізації структури й адаптації бізнес-моделі. Усталені, звичні правила мирного часу більше не мають ефективності на ринку, і лише той бізнес, хто зрозумів це одразу, сьогодні продовжує працювати наповнюючи казну держави.

Драйвером кожного успішного бізнесу є інтуїція, дух здорового авантюризму та вміння прораховувати декілька ходів наперед. Умови війни не скасовують потреби в цих якостях. Тож сьогодні підприємцям треба аналізувати ринок та прогнозувати подальший попит на їхні товари чи послуги, при цьому намагатися не знизити рівень співпраці з існуючими клієнтами та шукати шляхи для залучення нових. Слід підтримувати тісний зв'язок з колективом, бути відкритим до їхніх нестандартних запитів, убезпечити працівників від негативних наслідків активних бойових дій та війни загалом [1].

Вітчизняний бізнес показав свою здатність працювати в умовах війни, підтримуючи національну економіку й забезпечуючи потреби фронту. Важливим для наповнення бюджету, збереження платоспроможності населення України та підтримання соціальних стандартів є налагодження роботи національного бізнесу у цих критично складних умовах. Саме тому парламентом та урядом було запроваджено ряд ініціатив, спрямованих на підтримку підприємництва під час війни [2]. Нові правила – зменшення податкового тиску, спрощення і поліпшення податкових правил; підтримка агробізнесу та сфери харчової промисловості; лібералізація; релокація, доступне кредитування, – дозволять вітчизняному бізнесу продовжувати нормально функціонувати під час воєнного стану [3]. Зокрема, пріоритетними з них є – відсутність фінансової чи адміністративної відповідальності у разі неможливості своєчасно сплатити податки і збори суб'єктом господарювання; відсутність ввізного мита на соціально значущі продукти харчування, лікарські засоби чи медичні вироби; не застосовується відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання звітних документів підприємцями; немає планових чи позапланових перевірок бізнесу; фізичні особи-підприємці 1-ої і 2-ої групи мають право не сплачувати єдиний податок до припинення чи скасування воєнного стану в країні; роботодавці мають змогу отримати 6500 грн. щомісячно за кожного працевлаштованого вимушеного переселенця; заборона експорту вівса, проса, гречки, цукру, солі, жита, ВРХ, м'яса та субпродуктів із ВРХ; безоплатний переїзд підприємств за сприяння місцевих органів влади та ін. [3].

Бізнес зараз потребує особливої уваги, а для його виживання першочергово треба адаптувати стратегію розвитку підприємства відповідно до зовнішнього контексту із врахуванням впливу на бізнес-процеси, зміни в ланцюгах постачання та клієнтського ряду. Необхідно оцінити можливості диверсифікації бізнесової справи, створення нових продуктів чи послуг, які є актуальними до споживання сьогодні. Важливо також побудувати партнерські відносини з суміжними галузями, щоб підвищити свою цінність для кінцевого споживача.

Розуміння того, що бізнес у надійних руках – є неоціненним у нашому непевному сьогодні. Основою кожного бізнесу є люди, і сьогодні як ніколи існує гостра потреба в тому, щоб на людей, які поруч, можна було покластися. Важливо мати команду, яка оперативно реагуватиме на нові завдання, пропонуватиме нестандартні цікаві вирішення викликів, забезпечуватиме тил, перебиратиме на себе рутину.

Отже, для підвищення рівня гнучкості бізнесу під час вимушених теперішніх змін керівництву слід приділити увагу ключовим аспектам [4]:

- 1) чітко й адекватно оцінити поточний стан справ і свої нові цілі в бізнесі – поррахувати фінанси, спрогнозувати песимістичний і реалістичний сценарії на кілька місяців вперед, зрозуміти, що зараз є головним, і відмовитися від другорядного;
- 2) визначити свою роль (нові умови вимагають кардинальних змін – нової цільової аудиторії, місії компанії, продукту чи послуги);
- 3) вести прозору комунікацію з стейкхолдерами – клієнтами, партнерами та командою. Це допоможе відмовитися від неактуальних домовленостей, зрозуміти свій підхід до продажу під час війни, а також дасть відчуття єднання усіх;
- 4) бути відкритим для нових адаптивних форматів роботи бізнесу, при цьому розширяти собі горизонти, пробувати різне, нове, актуальне.

Перелік використаних джерел:

1. Бути чи не бути : як зберегти бізнес в умовах турбулентності. European Business Association, 2022. URL: <https://eba.com.ua/bud-gnuchkym-abo-pomry-golovne-pravylo-dlya-ukrayinskogo-biznesu/>
2. Васюта В.Б., Даніленко А.В. Українське підприємництво в умовах воєнного часу. *Сталий розвиток : виклики та загрози в умовах воєнного стану* : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., (Полтава, 09.06.2022). Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. С. 263.

3. Тил працює – Україна воює : яка підтримка бізнесу діє в умовах воєнного стану? Дебет-Кредит, 2022. URL: <https://news.dkt.ua/society/economics/75776-til-pracujuje-ukrayina-vojuje-yaka-pidtrimka-biznesu-dije-v-umovax-vojenного-stanu>

4. Гнутися, але не зламатися : про гнучкість людей та бізнесу під час війни. 2022. URL: <https://happymonday.ua/pro-gnuchkist-lyudej-ta-biznesu-pid-chas-vijny>